

Iagttagelser. Desværre kunde Maalinger kun foretages med Hensyn til Legemshøjde og Hudfarve, men en ret indgaaende Beskrivelse bøder dog ikke saa lidt herpaa.

I det hele taget er det først og fremmest Nøjagtigheden og den klare, ædruelige Fremstilling, der udmærker dette Værk. De af Forf. gæstede Indianere maa nu regnes til de allerbedst kendte af Sydamerikas utallige Folk, Stammer og Horder, og hans her foreliggende Arbejde vil altid indtage en smuk Stilling indenfor dette Omraades etnografiske Literatur. —

Ordlister og Tekstprøver danner et for Sprogforskeren kærkomment Tillæg. Af de to Kort er det ene en Oversigtskitse, det andet fremstiller de berejste Dele af Araguayas og Tapirapés. (Vi kan her indskyde, at førstnævnte Flod har ændret sit Løb meget betydeligt, siden Ehrenreich kortlagde den under sin Rejse i 1888). Et rigt Billedstof smykker det interessante Værk; maaske kunde man rejse den Indvending, at man i lidt for høj Grad savner de Situationsbilleder fra Indianerlivet, der ikke alene sætter Farve paa Skildringen, men ogsaa ofte er af største etnologiske Betydning.

Kaj Birket-Smith.

»Indianer och Hvita i nordöstra Bolivia«. Af Erland Nordenskiöld. Med 153 Illustrationer og et Skitsekort. Stockholm 1911. Albert Bonniers Forlag. 8°. 259 S.

Denne Bog danner et Supplement til Forf.s i 1910 publicerede Værk »Indianlif« og er som denne en Frugt af E. N.s Ekspedition til Bolivia i 1908—09. Ligesom »Indianlif« er »Indianer och Hvita« skrevet i et livligt og let læseligt Sprog og giver en Mængde interessante Oplysninger om Chura-, Yuracáre-, Chacobo-, Siriono- og Guaraya-Indianere; vi hører om deres Sæder og Skikke, baade socialt og religiøst set, om deres Husbygninger, Samfundsforhold, Erhvervsliv etc., som alle illustreres særdeles godt af de mange af Forf. optagne Tegninger og Fotografier. Værket giver os et godt Indblik i den Metamorfose, der nu foregaar i Indianernes Liv, ved at mange Stammer efterhaanden, desværre kun maa man med Forf. sige, gaar over til det ofte ret uhyggelige første eller laveste Stadium af den evropæiske Civilisation, som i hvert Fald til en Begyndelse som oftest kun bringer de til et frit Naturliv vante

og ofte lykkelige primitive Folkeslag Fordærv. Paa samme Tid som den fri Naturindianer modtager en Del af Civilisationens Goder, faar han oftest i Tilgift endnu flere Onder i Form af Sygdomme, Spiritus o. s. v. Ret uhyggeligt er det at høre i dette Værk om Maaden, hvorpaa Kautschukhandlerne ligefrem røver Indianerne for at anvende dem som Gummisamlere, og om hvorledes de Hvide ved at lade Indianerne komme i Gæld til sig, faar dem indviklet i et Slavenet, som de sjælden vinder ud af. Det er et Elendighedens Billede, der kontrasterer saa stærkt med Billedet af de fri Naturbørn, at man særdeles vel forstaaer, at det rører Forf.s Hjærte. De katolske Missionærer har ikke alle det bedste Lov paa sig, men der findes dog dem, som virkelig udfører en fra deres Standpunkt set ideel Virksomhed, uagtet denne set med rent menneskelige Øjne dog alligevel kun trækker Indianerne fra fri lykkelige Forhold til tvungne gode Forhold.

Værket er, som det ogsaa fremgaar af Titlen »Indianer och Hvita« et Indlæg til Gunst for de af de Hvide undertrykte Indianere samtidig med at det etnografisk-etnologisk set giver meget af Interesse. En Bemærkning af Forf. kan Anm. i høj Grad slutte sig til, nemlig den, at man fra geografisk Side maa udvise den størst mulige Energi for at faa undersøgt de endnu i Sydamerika frit levende Indianere, forinden deres særegne Kultur helt er gaaet tabt; at grave efter de gamle Sager i Jorden haster derimod ikke; disse Skatte ligger vel forvarede endnu i lang Tid.

Ole Olufsen.

Atlas öfver Finland 1910. Udgivet af Sällskapet för Finlands Geografi. Helsingfors 1911.

Der er næppe ret mange Spørgsmaal angaaende det finske Land og Folk, som dette omfangsrige Værk ikke giver Svar paa. I det store Hovedatlas findes grafiske Fremstillinger af alle tænkelige Forhold, fra Finlands Geologi til Antallet af Tuberkuløse, og fra de finske Haves Hydrografi til Indtægterne af Savværkerne. Og i de ledsagende to Bind Tekst — hvert paa ca. 700 Sider — har en Række Specialforskere givet udførlige Oversigtartikler over de mange forskelligartede Æmner; de talrige Literaturhenvisninger letter Adgangen til Kildestudier. Begge Bøgerne er rigt udstyrede med Fotografier og Diagrammer; og da de er udkommet i tre særskilte Udgaver: paa Finsk, Svensk og Fransk

maa Udgivelsen af det samlede Værk have været særdeles bekostelig.

»Atlas öfver Finland« afgiver et talende Vidnesbyrd om det høje Standpunkt, den finske Aands-

kultur indtager, og der er al Grund til at lykønske Redaktionskomitéen, hvis Formand var Max Alfthan, og hvis Sekretær var J. A. Palmén.

Johan Gehrke.

Ny Literatur.

(Indkommet til Det kongelige danske geografiske Selskab.)

Evropa.

Abhandlungen der Kais. Leopold. Carol. Deut. Akad. d. Naturforscher, 1910, Bd. 92 og 93, 4°, med henhv. 448 og 472 S. med talr. Illustr.

Leopoldina, 46 Heft., 1910, 4°, 112 S.

Tidvattnen i Östersjön ock finska Viken af Rolf Witting, 1911, 8°, 84 S. og Illustr.

Hydrographie des baltischen und finnischen Meerbusens und der nördlichen Ostsee Nr. 7 und Tafeln Nr. 7 af Rolf Witting, 1912, 4°, 82 S., 12 Textfig., 51 Kartog., 12 Schnitte auf 4 Tafeln in besond. Umschläge.

Kommiss. for Havundersøgelser, Om Rødspætten og Rødspættefiskeriet i Beltfarvandet, af Dr. phil. A. G. Johansen, 1912, 8°, 158 S. med Illustr. og fl. Kort.

Enkelte evropæiske Stater i 1835 af Johannes Hage, 8°, 40 S., skænket af Gross. G. Hage.

In and around the Morteratsch Glacier: A Study in the Natural History of Ice, by J. J. Buchanan, 1912, 8°, 20 S. med Illustr.

Das Ostseegebiet, von Prof. Dr. G. Braun, 1912, 8°, 108 S. med talr. Illustr. og Kort.

Thomas Bugges Rejse til Paris i Aarene 1798 og 1799, 8°, 654 S.

Lettres sur le Danne marc, Tome I og II, 1764, 8°, henhv. 240 og 327 S.

Travels in Switzerland, Vol. I, II og III, 1802 from William Coxe, 8°, henhv. 303, 335 og 384 S.

Das Skandinavische Erdbeben am 23. Oktbr. 1904, von E. G. Harboe, 1912, 8°, 30 S.

Asien.

The second danish Pamir-Expedition, conducted by O. Olufsen: The Languages Spoken in the Western Pamir, by A. Hjuler, 1912, 8°, 46 S.

Jacob Haafners Fodrejse igennem Ceilon 1821, ved J. Riise, 8°, 276 S.

Beschreibung von Arabien, von Carsten Niebuhr, 1772, 8°, 431 S. med talr. Illustr.

Afrika.

La Colonisation Francaise dans L'Afrique du Nord-, Algérie—Tunisie—Maroc, 1912, par Victor Piquet, 8°, 538 S. og 4 Kort.

Le Vaillants Reisen in das Innere von Afrika, während der Jahre 1785. Bd. I og II, von Johann Reinhold Forster, 1801, 8°, henhv. 428 og 466 S. med Illustr. Skænket af Overretsassessor Andræ.

Amerika.

In den Wildnissen Brasiliens, von Fritz Krause, 1911, 8°, 512 S. med talr. Illustr. og 2 Kort.

U. S. A. Geolog. Surv., Prof. Paper, Nr. 73, Bull. Nr. 467, 478, 483, 484, 486, 487, 489, 491, 493, 495; Water Supp. Paper Nr. 231.

Canada, Ministère des Mines, Memoire Nr. 6, 1911.

University of Calif. Public., Amer. Archaeolog. and Ethnolog. Vol. 10, Nr. 2 og 3.

Missouri Botanical Garden, 22. Report, 1911, 8°, 103 S. med Illustr.

Perceement de L'Isthme de Panama, par le Canal de Nigaragua, par M. Felix Belly, 1858, 8°, 172 S. og 2 Kort. Skænket af Overretsassessor Andræ.